

Macroregiun territori alpin sco tema central da la politica

Las scheffas ed ils schefs da las regenzas da la Arge Alp sa scuntran a Salzburg a lur 42avla conferenza plenara

■ **(cc) En il center da la conferenza da las scheffas e dals schefs da las regenzas da la cuminanza da lavur da las regiuns alpinas (Arge Alp) da quest onn stat la deliberaziun d'ina resoluziun davart ina «macroregiun territori alpin».**

Ina tala strategia pudess gidar a megliar la collavuraziun en il territori alpin ed a sviluppar soluziuns cuminaivlas per problems. La conferenza – che stat sut il presidi da Salzburg – ha lieu venderdi, il 1. da fanadur 2011 a Zell am See. nLa Arge Alp beneventa la discussiun davart ina «strategia macroregiunala per il territori alpin». A chaschun da la 42. conferenza plenara che stat quest onn sut il presidi da Salzburg duain las scheffas ed ils schefs da las regenzas deliberar ina resoluziun correspundenta. Sco ch'igl è scrit en il sboz da la resoluziun è la Arge Alp da l'avis ch'i saja necessari d'integrar e da promover il svilup da macroregiuns ch'è vegnì lantschà da l'Unìun europeica er per il territori alpin. Ina macroregiun è ina regiun gronda ch'è definida en quai che concerna il territori e la funcziun e nua ch'ina gruppa da pajais commembers collavura per cuntanscher finamiras strategicas determinadas.

Tenor l'avis da la Arge Alp vegnan tut las regiuns alpinas confruntadas cun numerusas sfidas identicas u sumegliantas, per exempel tras l'economia globalisada, tras il svilup demografic u tras la midada dal clima. Perquai èsi raschunavel da barratar infurmaziuns e bunas praticas sco er da sviluppar soluziuns cuminaivlas per problems. La Arge Alp è conscienta da la responsabladad ch'il plaun regiunal, naziunal ed europeic ha per furmar comunablamain la politica dal territori. Per ella n'è ina strategia macroregiunala betg in nov plaun instituziunal, mabain ina metoda innovativa che permetta da me-

gliar la collavuraziun en il territori alpin. Perquai dumonda la Arge Alp en sia resoluziun las regenzas naziunalas da sustegnair il svilup d'ina strategia macroregiunala per il territori alpin. Medemamain è ella sezza pronta da cooperar en quest process en quai che riguarda il cuntegn e l'organisaziun.

La regenza grischuna è da l'avis che l'idea d'elavurar in concept general per il futur dal territori alpin saja ina gronda schanza. En in process collegial sa lasechan las Alps uschia sviluppar vinavant sco territori cuminaivel d'existenza, da scuntrada e da recreaziun sco er sco territori natural cuminaivel. Las regiuns alpinas pertutgadas directamain pon identifgar il meglier las sfidas ed ils temas futurs dal territori alpin. Il Grischun sustegna l'iniziativa da la Arge Alp e vul profitar da la pussaivladad d'influenzar la creaziun d'ina strategia futura da las Alps. Sco territori central svizzer da las Alps e sco commember svizzer da la Conferenza da las regenzas dals chantuns alpines è il Grischun

predestinà per sa participar activamain al svilup da la strategia macroregiunala da las Alps.

Dus projects grischuns cuntinueschan

Tar ils projects currents, cun ils quals la Arge Alp vul cuntinuar ils proxims onns, tutga il project «Arge Alp sport» lantschà dal Grischun. Dapi ch'il program da sport è vegnì concepì da nov l'onn 2006 vegnan puspè realisadas cun success concurrenz da sport en furma da gieus d'enviern e da stad en moda decentrala en ils pajais commembers. En media var 1600 giuvenils per onn sa participeschan a las occurrenz. La concentraziun sin 9 disciplinas da sport sco per exempel ski alpin, hockey sin glatsch, ballape, cursa d'orientaziun u rai-ver sportiv è er sa cumprovada. Fin l'onn 2017 duai il program da sport vegnir manà vinavant e francà fermamain en la Arge Alp.

Er cun il project «Animals da rapina gronds en las Alps» duai vegnir cuntinua

per in ulteriur onn. Quest project ch'è medemamain vegnì inoltrà dal Grischun sa fatschenta cun l'urs, cun il luf u cun il luf-tscherver – animals da rapina gronds ch'eran ina giada da chasa en las regiuns alpinas. Prendida en mira vegn ina collavuraziun transcunfinala en il senn d'in barat d'experientschas sin plaun professiunal. Ils ultims onns han gi lieu tut en tut trais lavuratori en chausa a Zernez, a Trentino ed ad Innsbruck.

Il project davart la societad d'infurmaziun e davart la politica d'infrastructura tgirà dal Grischun è vegnì terminà. Il settember ha gi lieu en la Sate a Cuirina ina dieta d'expertas e d'experts davart quest project. Ils puncts centralis en quest connex èn stadas l'amplificaziun persistenta da las infrastructures sco er la promoziun d'applicaziuns e da soluziuns innovativas per chasadas privatas, per interpresas e per administraziuns en las regiuns da la Arge Alp.

Differents projects novs

Per promover il contact tranter las burgaisas ed ils burgais lantscha e sa partecipa-scha la Arge Alp a differents ulteriurs projects internaziunals. Per mauns da la conferenza da las scheffas e dals schefs da las regenzas ha la giunta directiva inoltrà en tut sis projects novs.

Latiers tutgan ultra da la prolunga-zion dal program da sport il project «Concepts da realisaziun per rinforzar il provediment da basa a pitschna distanza en vischnancas ruralas», il qual ha la finamira da segirar la structura caracteristica dals vitgs en ils pajais da la Arge Alp. In ulteriur project prevesa mesiras cuminaivlas per promover il turissem ciclistic. Plinavant vul la Arge Alp elavurar in «Mussavia per administrar ruments en tegias d'alp ed en infrastructures en las

Alps» sco er lantschar in project per il salvament sin pistas da skis en il territori alpin. Ultra da quai duai la Arge Alp sa participar a l'exposiziun d'art «Alpenlandschaft – Sehnsuchtsort und Bühne» che vegn mussada dals 15 da fanadur fin ils 6 da november 2011 en la galaria residenziala a Salzburg.

Il premi d'energia vegn surdà

A chaschun da la conferenza da las scheffas e dals schefs da las regenzas vegnan la finala communitgads las victuras ed ils victurs dal premi d'energia da la Arge Alp per energias regenerablas. Il premi è destinà a vischnancas che s'engaschan spezialmain per l'utilisaziun d'energias regenerablas e che pon cumprovar success mesirabels correspundents. Surdads vegnan trais premis en la dimensiun da totalmain 20 000 euros. Cun la conferenza da las scheffas e dals schefs da las regenzas a Zell am See va l'onn presidial da Salzburg a fin. Il chantun Son Gagl surpiglia a partir da quest mument per in onn il presidi da la Arge Alp.

La Arge Alp, ch'è vegnida fundada l'onn 1972, è stada en tut l'Europa l'emprima uniun cumparegliabla d'unitads statalas ed autonomas ch'è sa furmada sin il plaun sut ils stadis naziunals e federalis. Cun ina collavuraziun transcunfinala ha la Arge Alp la finamira da tractar ils interess cuminaivels da ses commembers, cunzunt en il sector cultural, social, economic ed ecologic. La Arge Alp vul er svegliar la conscienza per la responsabladad cuminaivla per il spazi da viver alpin, promover ils contacts tranter las abitantas ed ils abitants dal territori alpin, rinforzar la posiziun dals stadis, da las regiuns, da las provinzas e dals chantuns e tgirar – ensem cun autras instituziuns – la collavuraziun en l'Europa.

Tut las regiuns alpinas vegnan confruntadas cun numerusas sfidas identicas u sumegliantas.

MAD